

Hat A Hét

Olvasni jó. Azaz jó lenne. Csak-hogy az ember korlátozva van ebbéli tevékenységében. Vagy ideje vagy módja nincs rá. Esetleg mindkettővel baj van. Nézzük csak a határon túli magyar lapokat. Amelyeket itt nehezen részletezhető okoknál fogva egész más szemmel olvasok, mint az itthoniakat. Csakhát épp összevissza érkeznek, mint-ha valahonnan a Tüzföldről küldenék őket, s előfordul, hogy amikor csokrostul végre házhoz jönnek, akinek szánták, valamit ért távol van. Így jártam legutóbb a Bukarestben megjelenő A Hét – kedvenc romániai lapom – hat példányával. Szabadságmóról visszatérve egy csomagban, begyűrve találtam őket szekrényemben.

Van persze ennek a torlódásnak előnye is. Több számot egy-szerre mustrálva érvényesebb képet kap az olvasó egy lapról, mint példányról példányra haladva. S ami így nézve a leg-szembevetőbb, az a Gálfalvi Zsolt szerkesztette újság irigylésre méltó emelkedettsége.

Igen nehéz megmagyarázni, miről is van szó. Mert az emelkedettség helyett éppenséggel irhatnék európaiságot is. Csak hát az utóbbi néhány esztendőben oly mértékben devalválódott ez a fogalom, hogy szerencsésebbnek látszik helyette valami mást keresni.

Hogy mire gondolok, azt talán Szász János Posztmodernizmus cím alatt megjelent jegyzetei mutatják a legszemléletesebben a július 1-jei számban. Sokan irtak már róla itt nálunk – talán a legfullánkosabban **Eörsi István** –, hogy a posztmodern címzava alatt meglehetősen köklerkedések történnék a magyar szellemi életben. Almási Miklós is nyilatkozott lapunknak az ügyben, hogy a szóban forgó bűbajos formula visszaélésekre ad

lehetőségeket. Nos a műveltségével mindig elképesztő Szász János A Hétben szokásos jegyzeteiben gyakorlatilag megfellebbezhetetlenül „teszi helyre” a posztmodernizmust. Megállapítja, hogy „Mindenekelőtt tisztázandó, hogy posztmodernista irodalom és művészet nincs, csakis posztmodernizmusok léteznek, illetve léteztek... Aki olvasott már posztmodernista műveket... nem kis csodálkozással állapítja meg, hogy semmiben sem különböznek a modernista művektől, inkább a modernizmus különféle iskoláinak eklektikus keverékei... A POSZTMODERNIZMUS jöszerevével nem volt több művészeti divatnál, melyet a műveket folyondárként elfedő kritika kiáltott ki világlajenséggé, olyan elemeket gyártva (mintegy ezer könyv jelent meg a posztmodernizmusról Amerikában), amelyeknek nem a művek szolgáltak fedezetül. Egyedülálló jelenség a világirodalomban és – művészetben, hogy egy állítólagos iskolának vagy áramlatnak nagyobb aról-ról irodalma, mint esztétikai tárgyiasulása.”

Nem folytatom tovább Szász János idézését, akit érdekel, járjon utána. Bizton állíthatom, hogy négy gépelt oldalban mond annyit a posztmodernről, amennyit eddig az itthoni magyar irodalomban nem sikerült.

De hát itt, mint mondtam, A Hét hat számáról van szó. S a rendelkezésemre álló terjedelemben még csak jelezni sem vagyok képes, mi mindenben dúsíthatunk.

Persze beszélni kell róla, hogy Gáll Ernő kétrészes írásban emlékezik meg róla, hogyan hatott rá annak idején a francia egzisztencializmus. Nem mulaszthatom el, hogy a még mindig irigylésre méltó szellemi erőben lévő Balogh Edgárt idézzem, aki is-

ten tudja hányadszor rugaszkodik neki, hogy megfogalmazza, hogyan lehet a Duna-völgyi megbékélést megvalósítani: „...egy kötendő magyar-román államközi szerződésnek nem a Trianonban önkényesen meghúzott határok megmerevítését és örökkévalóvá tételét, hanem ellenkezőleg, ezek megnyitását, légiesítését, békés áthidalását lehet és kell megvalósítania... A magyar önkormányzatok Ausztria, Szlovákia, Ukrajna, Románia, Szerbia, Horvátország és Szlovénia keretében megannyi békehíd, kétnyelvű biztosíték lehetne, egy időben Magyarország kisebbségeinek ugyancsak megvalósítandó önkormányzataival. A képlet világos: Kelet-Közép-Európa élő nemzetközisége mint az itt élő népek testvéri kompromisszuma.”

És akkor mindehhez jön a bukaresti könyvvásárról szóló meditatív Barabás István tollából. A szerző a nyugati könyvkiadók szuperprodukcói és a honi szürkeség láttán olyan kérdést feszeget, amely nálunk is hűsbavágó: „Jelenjenek meg szép, mutatós könyvek drágán, vagy fordítva, igazodjunk az itteni élet-színvonalhoz, és igrkezünk értékes műveket nagy példányszámban, hozzáférhető áron piacra dobni?”

Ez utóbbi idézetből tetszik ki talán leginkább, hogy nem azért fontos csupán a környező országokban élő magyarság lapjaira figyelni, mert nemzettestvéreink gondolkodásáról kapunk belőlük híradást, hanem azért is, mert e gondolkodás a mieinkhez igen közeli gondokat érint. S aligha hagyható figyelmen kívül, hogy a jogos panaszkodás ellenére egyre több a határainkon túli magyarság olvasni érdemes, ezért kötelező lapja.

Hovanyecz László